

Figur. Försäljning av antibiotika för gruppbehandling uttryckt som kg aktiv substans. Fram till 1986 inkluderar gruppen "Övriga" även medel som getts i tillväxtbefrämjande syfte.

Källa: Swedres-Svarm 2014.

Försäljning av antibiotika för djur

I Sverige är antibiotika för veterinärmedicinskt bruk receptbelagt. Läkemedlen ges till enskilda djur som injektioner, tabletter eller lokalbehandling, men också till grupper av djur i fodret eller dricksvattnet. I många länder används antibiotika utan veterinärmedicinska skäl i foder för att öka djurens tillväxt. Detta förbjöds i Sverige 1986 och inom EU år 2006.

Brister i statistiken

Läkemedelsindustriföreningen har framfört att försäljning av läkemedel från apotek inte rapporteras fullständigt efter omregleringen av apoteksmarknaden 2010. SVA har gjort ett försök att skatta hur stort bortfallet är. Totalt uppskattas bortfallet till 5-10 procent. Troligen är det främst injektionsprodukter som berörs. Bortfallet gör att det är svårt att säkert uttala sig om trender sedan 2010 i den totala statistiken.

Statistiken år 2014

Under 2014 såldes totalt 10 271 kilo aktiv substans av olika antibiotika för veterinärmedicinskt bruk. Därmed har försäljningen av antibiotika för djur minskat med cirka 60 procent sedan början av 1980-talet. Idag utgör antibiotika för behandling via foder eller vatten omkring 10 procent av den totala försäljningen.

Drygt hälften av försäljningen var vanligt penicillin, främst produkter för injektion. Penicillin används framförallt för behandling av nötkreatur, grisar och hästar. Användning av kombinationer av sulfa och trimetoprim är också vanligt. Under 2014 var cirka två tredjedelar av försäljningen av sulfa och trimetoprim produkter avsedda för behandling av hästar via munnen. Tetracycliner, den tredje största gruppen, används framförallt för behandling av grisar och nötkreatur.

AVDELNINGEN FÖR DJURHÄLSA OCH ANTIBIOTIKAFRÅGOR

besök. Ulls väg 2B **post.** 751 89 Uppsala
telefon. 018-67 40 00 **fax.** 018-30 91 62
e-post. sva@sva.se **webb.** www.sva.se

STATENS
VETERINÄRMEDICINSKA
ANSTALT

Tabell. Försäljning av antibiotika för behandling via munnen till enskilda djur i Sverige, kilo aktiv substans.

	2006	2007	2008	2009	2010	2012	2013	2014
Tetracykliner	45	44	47	48	46	50	47	38
Aminopenicilliner	775	756	681	650	598	501	500	460
Cefalosporiner	1 186	924	792	714	562	402	325	297
Aminoglykosider	131	126	131	118	109	102	77	61
Trimetoprim & sulfa	2 189	2 179	2 028	1 838	1 670	1 442	1 169	1 164
Linkosamider	176	194	216	214	210	178	164	159
Fluorokinoloner	59	52	46	46	39	32	22	18
Totalt	4 559	4 276	3 941	3 630	3 234	2 706	2 304	2 198

Användningen av antibiotika för grupper av djur är idag mindre än 10 procent av användningen före 1986 (figur). Främst är det grisar som behandlas på detta sätt. Två viktiga antibiotikagrupper för behandling av djurgrupper är makrolider och pleuromutiliner. Användningen av båda dessa substanser minskar. Troligen beror minskningen av makrolider på förbättrad kunskap i hur sjukdomen PMWS ska hanteras. Pleuromutiliner används främst mot svin-dysenteri, en sjukdom som minskat kraftigt i förekomst efter att olika åtgärder och program för att begränsa den införts.

Behandling via munnen till enskilda djur är vanligt till sällskapsdjur som hundar och katter men även till hästar. Försäljningen av fluorokinoloner har minskat ytterligare sedan veterinärers rätt att förskriva dessa begränsades 2013 (tabell).

Internationell jämförelse

Det Europeiska läkemedelsverket sammanställer och rapporterar statistik över försäljning av antibiotika för djur i olika EU- och EEA-länder. Skillnaderna mellan länder är mycket stora. Sverige, Norge och Island har de lägsta siffrorna.

I många länder är medicinering av hela djurgrupper via foder eller vatten mycket vanligare än i Sverige.

Sverige och övriga nordiska länder utmärker sig också genom att penicillin är det antibiotikum som dominerar. Penicillin har ett smalt spektrum och har därför en begränsad påverkan på resistensläget. I många andra länder är istället tetracykliner, som har ett brett spektrum, vanligast. Mer information om statistik från andra länder finns i faktabladet ”Antibiotika och djur i EU”.

Kommentar till statistiken

Användningen av antibiotika för djur i Sverige är internationellt sett låg och antibiotikaresistensläget är gynnsamt. Det goda läget är resultatet av många års arbete med fokus på att förebygga sjuklighet. Nära samverkan mellan myndigheter, akademi, organisationer och djurägare gör att känd kunskap kommer till användning i praktiken.

Källor: Swedres-Svarm 2014. Use of antimicrobials and occurrence of antimicrobial resistance in Sweden. Folkhälsomyndigheten & SVA; Sales of veterinary antimicrobial agents in 26 EU/EEA countries in 2012, European medicines agency.